

LISTY

skřítko Lískáčka

pro rodiny s dětmi

List 6/2014 - SRPEN

LÍSKA

Lískáčkov
srpnové
téma:

Komár

Co nás čeká:

- **Komáří miminka** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, dle potřeby)
- **Máme doma komára!** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř nebo na zahradě, 15 minut příprava, průběh až 21 dní)
- **Domácí repelenty** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 20 - 40 minut)
- **Komár** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 20 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

U rybníka

Jsou prázdniny, sluníčko pálí a tak naši kamarádi vyrazili k rybníku. Měli celé odpoledne čas a už se těšili, jak si u rybníka užijí. Všichni tři měli hlavy plné nápadů, co podniknout. Nejprve se vydali na průzkum rákosí. Tam objevili schovanou rosničku a vyplašili ropuchu. Pak pozorovali ryby, jak se honí na mělčině, stavěli přehrady a hrady a nakonec si zahráli na vodní bitvu. Po tom, co si dosyta užili her ve vodě, lehli si na deku a odpočívali.

Jakmile začali usínat, uslyšel Tomáš nepříjemné bzučení. Tenouнке bzzzzzz mu znělo ještě v uších, když se z ničeho nic Tomáš plácl rukou přes tvář, protože ho tam něco zašimralo. A po chvíli zase a zase. To už se na něj Jitka netrpělivě podívala. „Co to prosím tě děláš? To nevydržíš chvíli klidně ležet?“

„Je tu komár a kouše mě!“ vyhrkl Tomáš a zamračil se na ní. Zlobilo ho, že komár otravuje jen jeho, ale ostatním nic nedělá. Zase si lehl a udělal si pohodlí. Po chvíli zase bylo slyšet bzzzzzz. Tentokrát ale silnější a už to nebyl jen jeden hlas, ale více tenouných nepříjemných hlásků. Vzápětí komáři kousli Tomáše současně to ruky i na čele a to už bylo na Tomáše moc. Vyskočil a začal nadávat. „Vůbec nechápu, proč musí existovat komáři. K čemu jsou. Jen mi pijí krev a co z toho. A jak to svědí. Mně už to tady nebaví!“ a s poslední větou si sedl zase zpátky na deku.

Skřítek Lískáček se už taky posadil a pozoroval Tomáše, jak našťavaně trhá list jetele. „Já ti poradím“ řekl přívětivě. „Vidíš támhle tu bíle kvetoucí kytičku? To je řebříček lékařský. Utrhni si ji, pořádně rozemni v rukách a potři se s ní. Bude to sice trochu páchnout, ale určitě tě už komáři nechají na pokoji.“

Tomáš udělal, co mu Lískáček proradil, a opravdu mu to pomohlo. Pak si ještě dlouho o komárech povídali.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství
| LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

Lískáčkovo
bádání:

Komáří miminka

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: lupa

Motivace: V létě máme pocit, že komáří jsou všude. A skoro máme pravdu. Jsou všude tam, kde je stojatá voda, protože ve vodě mají svá miminka. A stačí ji opravdu jen málo. Voda v kýblu, v konvi na zalévání, v barelu na dešťovou vodu. Po pár dnech se tu objeví malé třepotající se larvičky. Opravdu. Vydejte se na průzkum vašeho okolí a určitě je někde najdete.

Postup: Zkuste vyrazit na průzkum okolí domu nebo chaty. Pátrejte po jakékoliv nádobě, ve které se udržela voda. Pořádně se podívejte, zda zde nenajdete také larvy komárů, které vypadají jako malé trochu chlupaté cukající se žížalky. Nejčastěji jich pár uvidíte zavěšených na vodní hladině. Jakmile ale do nádoby klepnete, hned se cukavým pohybem vydají ke dnu, kde se snaží schovat.

Trocha teorie: Komáří larvy jsou ve vodě jako doma, ale přesto ke svému životu potřebují vzdušný kyslík. Ten získávají pomocí trubičky na zadečku, která jim slouží jako šnorchl. Larva připlave k hladině, tu prorazí trubičkou a nadechne se. Po chvíli se opět přemístí ke dnu. Na jednom místě jich můžeme nalézt velké množství, ale jen málo z nich se dočká dospělosti, protože jsou potravou pro jiné organizmy včetně ryb. Samy mají význam jako čističi vody, protože požírají mikroorganismy a tím mohou zabránit jejich přemnožení.

Lískáčkův
pokus:

Máme doma komára!

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti, na zahradě

Pomůcky: malé akvárium nebo 5l lahev, dešťová voda (může být i odstátá z kohoutku), hrst sena, potravinářská folie

Motivace: Křečka nebo morče má doma jako mazlíčka kde kdo, ale co takhle si založit chov komárů? Kupodivu nejde o žádnou složitou věc.

Postup:

1. Do poloviny akvária nalijme vodu. Poté do vody vložíme seno tak, aby bylo částečně ponořené, a takto nachystané akvárium dáme ven, aby k němu měli komáří samice přístup a mohli zde naklást vajíčka (můžeme ho umístit i na parapet okna).
2. Po třech až čtyřech dnech akvárium zakryjeme potravinářskou fólií a umístíme na teplé místo, kde budeme moci komáří larvy pozorovat.

3. Z vajíček, která samičky nakladly do vody, se vylíhnou komáří larvičky. Ty se živí drobnými mikroorganismy, kteří se ve vodě vylíhli díky senu.
4. Vývoj komáří larvy trvá 14 dní. Po této době se z larvy stane kukla a po dalších dvou dnech se líhnou komáři.
5. Po ukončení pokusu a pozorování zbytek vody vylijeme nejlépe někam do vody v přírodě.

Trocha teorie: Vývoj komára trvá dle podmínek přibližně 14 dní. Samička naklade vajíčka na vodní hladinu. Z těch se vylíhnou larvy, které mají 4 stádia vývoje. Nakonec se larva zakuklí a po dvou dnech se líhne dospělec. Protože ve svém vývoji má komár stádium kukly, jedná se o zástupce hmyzu s proměnou dokonalou, stejně jako třeba motýli.

Tip: Pokud chcete mít jistotu, že se vám larvy v akváriu objeví, můžete si nabrat vodu ze sudu či jiné nádrže, kde už larvy komárů jsou.

Lískáčkův
pokus:

Domácí repelenty

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: dle zvoleného typu repelentu viz. níže a rozprašovač

Motivace: Repelenty znali už naši předkové, i když jim takto neříkali. Kde kdo věděl, že některé druhy rostlin svou vůní odpuzují nepříjemný hmyz, a tak se tyto rostliny často objevovali v předzahrádkách i v různých koutech místností, kde chránili obyvatele například před moly, mouchami, muchničkami i komáry. Byla to máta, rozmarýn, šalvěj, bazalka, levandule, ale i afrikán či muškát. Zkuste si i vy vyrobit domácí repelent bez chemie.

Postup:

Rozmarýnový repelent – 1 l vody, 2 lžičce bílého vinného octa, 100g sušeného rozmarýnu (nebo levandule), hrnec, cedník, rozprašovač

1. Do hrnce nalijeme vodu a přivedeme k varu.
2. Vařící vodu odstavíme a nasypeme do ní sušený rozmarýn, pořádně promícháme a necháme vylouhovat.
3. Po úplném vychladnutí odvar scedíme a dáme do rozprašovače.
4. Takto připravený repelent uchováváme v ledničce. Používáme stejně jako běžný repelent. Před používáním nejprve vyzkoušíme na menší ploše, abychom zjistili, zda nemáme alergickou reakci.

Hřebíčkový repelent – 200 ml sklenička Alpy, asi 30 ks hřebíčků

1. Do Alpy nasypeme asi 30 ks hřebíčků a necháme 24 hodin louhovat.
2. Po uplynuté době hřebíčky nevytahujeme, ale necháme je v lahvičce. Alpa bude od hřebíčku trochu zabarvená, ale to není na závadu.
3. Pokud repelent nezabere proti komárům, působí určitě jako skvělé tišidlo na štípance všeho druhu.

Pozor! Před použitím repelentů si ověřte, zda nemáte citlivou pokožku. U citlivé pokožky mohou vyjímečně způsobit alergickou reakci. Navíc hřebíčkový repelent vám může trochu zabarvit prádlo.

Trocha teorie: Pokud nadáváte na komáry, že vám pijí krev, tak vězte, že komáří samci za nic nemohou. Komáří samci se živí nektarem a jsou opylovači zejména mokřadních rostlin. Zato komáří samičky sajou krev savců a ptáků. Při vytváření vajíček spotřebují velké množství energie, které jim nektar nepokryje. Proto pijí krev, která obsahuje bílkoviny, tuky i cukry a také řadu dalších potřebných látek. A jak je od sebe poznáte? Komáří sameček má na rozdíl od samičky nápadně ochmířená tykadla. A jak je to s tím nepříjemným zvukem? Komáří zvuk vydávají při letu a vniká díky kmitání jejich křídel. Navíc podle zvuku lze i rozeznat samečka od samičky, jejíž tón je hlubší a hrozivější.

Lískáčkovo
tvoření:

Komár

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

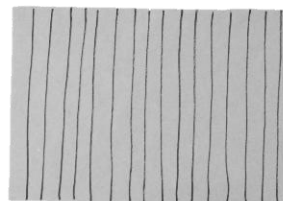
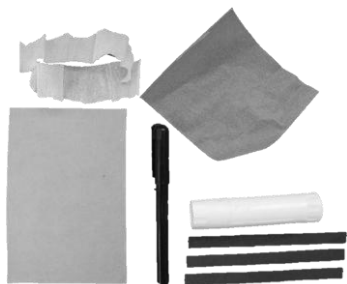
Pomůcky: černý fix, šedý papír A6, z černého papíru A6 podélně nařezané 3 pásy o šířce 1 cm, 12 x 6 cm velký obdélník papíru na pečení, bílý krepový papír, lepidlo, nůžky, pracovní ubrus nebo podložka

Motivace: Komár může být i zcela neškodný a vyzdobit nám okno nebo dětský pokojíček. Takovým komárem je i náš papírový komár. Takže s chutí do toho a půl je hotovo.

Postup:

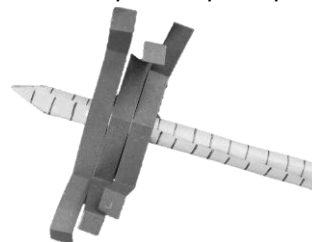
1. Černý fix, šedý papír A6, z černého papíru A6 podélně nařezané 3 pásy o šířce 1 cm, 12 x 6 cm velký obdélník papíru na pečení, bílý krepový papír, lepidlo, nůžky, pracovní ubrus nebo podložka
2. Na šedivý papír namalujeme fixem čáry.

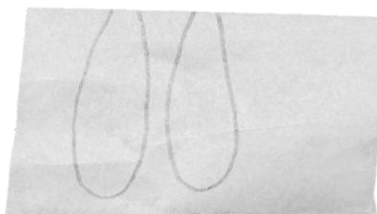
3. Z černých proužků si na ohýbáme nohy.

4. Nalinkovaný šedý papír stočíme do ruličky a slepíme. Nůžkami na jedné straně ruličky vystřihneme sosák a pak zespodu přilepíme nohy.

5. Obdélník z pečícího papíru přeložíme a namalujeme polovinu křídel

6. Křídla vystřihneme a namalujeme na ně žilky.

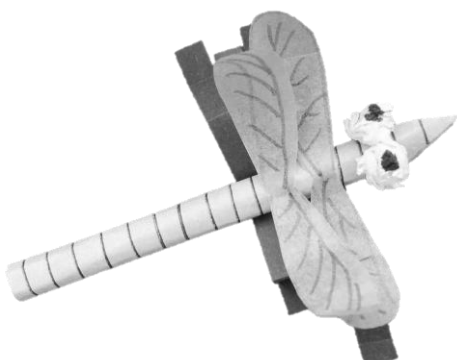
7. Křídla nalepíme na tělo komára.

8. Z krepového papíru si připravíme dvě kuličky na oči.

9. Nakonec na komára přilepíme oči a fixem je domalujeme.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak dopadlo vaše pozorování?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Co jste se dozvěděli zajímavého?
- Co se Vám podařilo?
- Jsou komáři užiteční?
- Jaká stádia vývoje má komár?
- Jak dlouho trvá, než se komár vylíhne?
- Kdo saje krev?
- Jak poznáš samečka od samičky?

Sestavil: Lenka Pavelčíková
odborná spolupráce: Iva Koutná, Marie Kordulová